

A. J. POLAK. EEN MERKWAARDIG ROTTER-
DAMSCH KOOPMAN EN GELEERDE
UIT DE VORIGE EEUW
DOOR DR. F. K. H. KOSSMANN

VOOR eenigen tijd ontving de Gemeentebibliotheek van mejuffrouw J. Polak, mede namens den heer R. Polak, de boekerij en geschriften van wijlen den vader der schenkers, den heer A. J. Polak, geboren te Rotterdam 21 September 1839, overleden alhier 27 April 1907, groothandelaar in deze stad en tevens een zelfstandige persoonlijkheid in het geestelijke leven van zijn tijd en beoefenaar der muziekwetenschap.

Het merkwaardige van deze bibliotheek is, dat zij het geestelijk beeld bewaart van haar bezitter. De boeken zijn niet buitengewoon talrijk of kostbaar; zij dateeren van den schooltijd af tot de laatste levensjaren. Doch zij geven duidelijk de gebieden weer, waarop deze mensch zocht naar verrijking en naar helderheid: het natuurlijk bestel dezer wereld, de functies van den menschelijken geest, de werking van het geluid en de muzikale gewaarwording. Het zijn deze gebieden, waarop A. J. Polak zelf op rijpen leeftijd zijn eigen gedachten te boek stelde in een groeiende reeks van essays en studies. Zoo verschenen in den loop der jaren van zijn hand: *Letters on movements of ether* (1887), *Gedachten over geest* (1894), *Muziek* (1897), *Ueber Zeiteinheit in Bezug auf Konsonanz, Harmonie und Tonalität* (1900), *Ueber Thonrythmik und Stimmenführung* (1902), *Die Harmonisierung indischer, türkischer und japanischer Melodien* (1905), *Die musikalischen Intervalle als spezifische Gefühlserreger* (1909). Van de geheele boekerij is een afzonderlijk catalogusje uitgegeven (verschenen als nr. 112 in de reeks catalogi van de Gemeentebibliotheek). De boeken met aantekeningen in handschrift worden niet uitgeleend.

Behalve de boekerij bevat de verzameling de handschriften, verschillende dossiers, enkele onuitgegeven opstellen en correspondentie van den heer A. J. Polak. Deze collecties zijn in hun geheel geplaatst in de afdeeling handschriften der Gemeentebibliotheek.